

E L Ő T E R J E S Z T É S
A Képviselő-testület 2016. május 25-i rendkívüli nyilvános ülésére

- Tárgy:** A gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység átfogó értékelése
- Előterjesztő:** Dobó Zoltán polgármester
- Előkészítette:** Önkormányzati és Igazgatási Iroda
Általános Igazgatási Csoport
dr. Németh Mária csoportvezető
- Megtárgyalja:** Humán Bizottság
- Meghívandók:** Veszprém Megyei Kormányhivatal, Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály
Szociális és Gyámügyi Osztály
Sikos Rita igazgató, Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 94. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területen lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A 94. § (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. A Gyvt. tavaly hatályban volt 94. § (2a) bekezdése szerint a települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni. A Gyvt. 94. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000 főnél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a Gyvt. végrehajtására kiadott, a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete tartalmazza.

2013. január 1-jétől, a közigazgatási reform részeként átalakult a gyermekvédelmi rendszer is. A gyámhivatalok a megyei kormányhivatalok járási hivatalainak szakigazgatási

szerveként működtek a tavalyi évben. A Gyvt., valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm.rendelet 1. §-a szerint a gyámhatóság feladat- és hatásköreit jelenleg a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró hivatala (a tavalyi évben járási gyámhivatal), továbbá a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal gyakorolja.

A települési önkormányzat jegyzője az alábbi feladat- és hatásköröket látja el:

- gyámhatósági ügyekben megkeresésre környezettanulmányt készít
- megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetét,
- ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat.

A Tapolca Város Önkormányzata által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátásokra vonatkozó szabályozást 2015. február 29-ig a 29/2013. (XII.23.) önkormányzati rendelet, ezt követően pedig a 2015. március 1-jén hatályba lépett, a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II.23.) önkormányzati rendelet tartalmazta, illetve ez utóbbi önkormányzati rendelet tartalmazza jelenleg is. Az önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint a rászorult gyermekek részére önkormányzati segílyt, illetve rendkívüli települési támogatást biztosított, továbbá a bölcsődei, óvodai, illetve iskolai étkezésének térítési díjához nyújtott rendszeres pénzbeli támogatást. A nyári szünetben pedig tavaly is megszervezte a rászoruló gyermekek napi egyszeri meleg ebédjének biztosítását.

2013. március 1-jétől Gyulakeszi és Raposka községek csatlakozásával a két község lakóinak gyermekvédelmi feladatai is az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportjához kerültek.

A gyermekvédelmi feladatokkal kapcsolatos átfogó értékelés az előterjesztés mellékletét képezi. A melléklethez szükséges adatokat az Általános Igazgatási Csoport a korábbi évekhez hasonlóan összegyűjtötte a gyermekvédelemmel foglalkozó szervektől.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést megvitatni szíveskedjék.

HATÁROZATI JAVASLAT

Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2015. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést elfogadja.

Tapolca, 2016. május 10.

Dobó Zoltán
polgármester

TAPOLCA VÁROS GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE

Tapolca város lakosság száma évről évre fokozatosan csökkenő tendenciát mutat:

2015. december 31-én az állandó lakosok száma:	16.182 fő
2014. december 31-én:	16.326 fő
2013. december 31-én	16.499 fő
2012. december 31-én	16.469 fő
2011. december 31-én:	16.747. fő,
2010. december 31-én	16.849 fő,
2009. december 31-én	16.965 fő,
2008. december 31-én	17.023 fő,
2007. december 31-én	17.119 fő volt

A gyermek, illetve fiatalok lélekszáma városunkban az alábbiak szerint alakult az elmúlt években:

2014. december 31-én 2697 fő, ebből a 0-14 évesek száma: 2118 fő,
2013. december 31-én 2773 fő, ebből a 0-14 évesek száma: 2138 fő
2012. december 31-én 2801 fő, ebből 0-14 évesek száma: 2145 fő,
2011. december 31-én 2698 fő, ebből 0-14 évesek száma 2190 fő,
2010. december 31-én 3000 fő, ebből 0-14 évesek száma 2248 fő,
2009. december 31-én 3121 fő, ebből 0-14 évesek száma 2309 fő,
2008. december 31-én 3277 fő, ebből 0-14 évesek száma 2336 fő.

A fenti statisztikai adatok is mutatják, hogy a város lakossága sajnos évről-évre csökken. A csökkenés mind a 18 év alatti, mind a felnőtt korú lakosságra jellemző. A csökkenés mértéke évről évre változó intenzitású, de sajnos tendenciának tekinthető folyamat.

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT FELADATAI

Pénzbeli és természetbeni ellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 18. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapít meg. Az ellátások nyújtásának helyi szabályait 2015. február 28-ig Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális és gyermekvédelmi igazgatásról és ellátásokról szóló 29/2013. (XII.21.) önkormányzati rendelete, 2015. március 1-jétől pedig a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II.23.) önkormányzati rendelete tartalmazta. A Gyvt. 19., 20., 20/A. és 21. §-ai rendelkeznek a gyámhatóság, azaz a jegyző által kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátásokról, melyek a következők: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, illetve az ehhez kapcsolódó pénzbeli juttatás, továbbá a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, évente két alkalommal, Erzsébet utalvány formájában nyújtott támogatás.

A gyermekvédelmi feladatokat 2015-ben az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportja végezte el. A csoportvezető látta el az önkormányzati segélyekkel, illetve a rendkívüli települési támogatással, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet

megállapításával, továbbá az óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatokat. 2015. február 29-ig ő foglalkozott a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel és a hozzá kapcsolódó pénzbeli ellátásokkal kapcsolatos ügyekkel. Ellátta továbbá a nyári gyermekétkeztetéssel kapcsolatos feladatokat (pályáztatás, szerződés-kötés, szervezés, elszámolás). Az étkeztetés lebonyolításában a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat két munkatársával működött együtt.

A gyermekétkeztetés térítési díjaihoz adott települési támogatás ügyekkel egy fő szociális ügyintéző foglalkozott. 2015. március 1-jétől a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó két község szociális feladataival foglalkozó ügyintéző vette át a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel kapcsolatos feladatokat. Ugyanez az ügyintéző végezte el 2015. augusztusában és 2015. novemberében a csoportvezetővel együtt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, gyermekenként 5.800,- Ft értékű Erzsébet-utalványok megrendelését és kiosztását.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A 2015. december 31-én 420 volt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek létszáma. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem elutasítására 13 család 22 gyermekét érintően került sor. Az elutasítás indoka 17 gyermek esetében az volt, hogy a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem meghaladta a Gyvt. 19. § (2) bekezdésében előírt jövedelemhatárt. Egy esetben a család akkora mértékű vagyontárggyal – személygépkocsival – rendelkezett, melynek birtoklása kizárta a kedvezmény megállapítását. Négy gyermek ügyében pedig a szülő a Gyvt. által meghatározott határidő előtt nyújtott be a kérelmet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény ismételt megállapítása iránt, ezért került sor az elutasításra. Ezen ügyekben a kérelem tehát idő előtti volt. A szülő figyelmét felhívtuk, hogy mikor terjesztheti elő szabályszerű időben a kérelmét. Fellebbezést egyik elutasító határozat ellen sem terjesztettek elő az ügyfelek 2015-ben. Hat ügyben tíz gyermeket érintően került sor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megszüntetésére az ügyfél kérelme alapján. Ezen ügyekben a szülő maga kérte az ellátásra való jogosultság felülvizsgálatát, mivel élethelyzetében, jövedelmi viszonyaiban olyan jellegű pozitív változás állt be, mely miatt a kedvezmény felülvizsgálata iránti eljárásban a jogosultság megszüntetésére került sor.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása nem jelent tényleges pénzbeli támogatást. A kedvezményben részesülők a kézhez vett határozattal többfajta támogatást vehetnek igénybe: gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, valamint a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át, nappali tagozaton középfokú tanulmányokat folytató, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani. Ezen kívül az iskolákban ingyen biztosítják számukra a tankönyveket. A felsőoktatásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény pluszpontokat jelent az abban részesülő hallgatónak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal, augusztus és november hónapban alkalmanként és gyermekenként 5.800,- Ft értékű Erzsébet-utalványt kapnak. A magas postaköltség miatt – a már kialakult gyakorlatnak megfelelően - tavaly augusztusban és novemberben is előre meghirdetett időpontban személyesen adtuk át az ügyfeleknek az Erzsébet-utalványokat.

Önkormányzati segély, rendkívüli települési támogatás

2015. március 1-jétől a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításával a szociális ellátásokra vonatkozó szabályozás teljesen átalakult. Ezen időponttól kezdve a települési önkormányzatok saját költségvetésük terhére települési támogatás elnevezéssel állapíthatnak meg pénzbeli vagy természetbeni ellátást a rendeletük szerint rászoruló ügyfeleknek. Az önkormányzati segély, illetve rendkívüli települési támogatás az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, gyermeket gondozó családok részére, illetve az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett gyermek családja részére nyújtott támogatás. Az önkormányzati segély igénylésének részletes feltételeit 2015. február 28-ig a fentiekben már említett 29/2013. (XII.21.) önkormányzati rendelet tartalmazta, majd 2015. március 1-jétől az ellátás neve rendkívüli települési támogatásra módosult, igénylésének részletszabályai pedig a 3/2015. (II.23.) önkormányzati rendeletben találhatóak meg.

Tavaly az egyszeri ellátás iránti kérelem benyújtásának leggyakoribb indoka az volt, hogy a szülő a napi megélhetéshez kérte az önkormányzat segítségét. Számos család terjesztett elő azért kérelmet, mert nem tudta a gyermek iskolába járásához szükséges eszközöket (tanszerek, tankönyv, bérlet, stb.) biztosítani. A tavalyelőtti évhez hasonlóan egy gyermek részére tavaly is önkormányzati segély, illetve rendkívüli települési támogatás keretében kifizettük a Szín-Vonal Alapfokú Művészeti Iskola tandíját. A támogatás nélkül a tehetségesen rajzoló gyermek nem tudott volna az intézmény munkájában részt venni, mert őt és testvérét egyedül nevelő édesanyja önerőből nem tudta volna kifizetni a térítési díjat. 5 családban a gyermekek számára szükséges gyógyszerek megvételéhez nyújtottunk támogatást. Tavaly 3 gyermek szemüvegének megvétele jelentett olyan terhet a családnak, mely miatt hozzánk fordultak segélyért. Egy családnak abban segítettünk nagyobb összegű támogatással, hogy tartósan beteg gyermeküket a nyári szünetben el tudják vinni az egyik vidéki városba fejlesztő foglalkozásokra. Egy egyedülálló anyuka tavaly nem tudta egyedül kifizetni gyermeke cserkészáttörését: a tábor költségeit rendkívüli települési támogatás keretében biztosítottuk számára, így a gyermek nem maradt le a számára nagyon fontos, ámde anyagilag elérhetetlen élményről. Egy másik egyedülálló anyukának elromlott gázkazánja cseréjéhez (javítani nem lehetett) nyújtottunk nagyobb összegű támogatást. Negyven családnak segítettünk a gyermekek tanszereinek megvételében. Decemberben egy egyedülálló anyuka villanyszámla-hátralékát egyenlítettük ki: a segítség nélkül a család karácsonyra áram nélkül maradt volna. Harminc család téli tüzelő megvásárlásához kért segélyt. Egy unokáját egyedül nevelő nagymama tavaly két alkalommal kapott természetben támogatásként egy kocsit tüzelőt. Egy rákbetegséggel küzdő, majd stroke-ot kapott kisgyermek édesanyja, és velük egy házban élő, és egy kiskorú, tartósan beteg gyermeket nevelő nagymamája szintén kapott tüzelőt, illetve a gyógyszerek megvételéhez több alkalommal rendkívüli települési támogatást. A kertműveléshez szükséges vetőmagok, gyomirtó szerek megvásárlásához sajnálatos módon tavaly egy család sem kért segítséget.

Tény, hogy ezen támogatás folyósításának feltétele köztudottan a művelésre előkészített kert megtekintése volt az ügyintéző részéről.

A 2015. évben 62 **család** részére nyújtottunk pénzbeli támogatást, melyre **987.000,- Ft-ot** használtunk fel. A 62 család tavaly 83 kérelmet terjesztett elő az Általános Igazgatási Csoportnál, azaz volt olyan család, amelyik tavaly több alkalommal is segítséget kért. Az egy családra jutó támogatás összege 11.891,- Ft volt. Megjegyzendő, hogy a 3/2015. (II.23.) önkormányzati rendelet a támogatás feltételeként írja elő, hogy a szülőknek – ha nem állnak munkaviszonyban – együtt kell működniük álláskeresőként a járási hivatal foglalkoztatási

osztályával, azaz regisztráltatnia kell magát. Igaz, így nagy az esélye annak, hogy a Foglalkoztatási Osztály kiközvetíti közmunkára, mely a tapasztalatok szerint kedvezőtlen opciónak bizonyul sok szülő számára. Talán ezen intézkedés hatására is, a kérelmek száma a tavalyelőttihez képest csaknem felére csökkent.

A családok pénzbeli támogatására fordított összeg azonban nem csökkent felére a tavalyelőtti szinthez képest, így elmondható, hogy tavaly átlagosan magasabb összeg jutott egy-egy család támogatására, mint 2014-ben.

Rendkívüli települési támogatás iránti kérelem **8 esetben** került elutasításra. Az elutasítások indoka az volt, hogy a kérelmek nem feleltek meg az önkormányzati rendeletben előírt feltételeknek. Egy alkalommal voltunk tavaly kénytelenek rendkívüli települési támogatás iránti kérelem elutasítására azon okból, mert az ügyfél az előzőleg megállapított támogatásról nem számolt el, azaz nem igazolta, hogy a támogatást a megállapító határozatban foglalt célra fordította azt. Egy esetben az igénylő nem volt tapolcai lakos, emiatt lett kérelme elutasítva. Hat kérelmet pedig azért utasítottunk el, mert szülő/szülők nem működtek együtt álláskeresőként járási hivatal munkaügyekkel foglalkozó szervével.

A korábbi évekhez hasonlóan 2015-ben is valamennyi jogos és megalapozott kérelem esetén megállapítottuk a támogatást a kérelmező családnak. Igyekeztünk a támogatás összegével is az adott család élethelyzetéhez igazodó mértékű támogatást adni. Az elutasítások száma a benyújtott kérelmek számához viszonyítva nem jelentős, az elvégzett környezettanulmányok, illetve a meghozott határozatok megalapozták a döntések jogosságát. Bizonyítja ezt az is, hogy tavaly mindössze egy fellebbezést terjesztettek elő, melyet a Képviselő-testület elutasított.

Gyermekétkeztetés

A városban a gyermekétkeztetés a bölcsőde, óvodák illetve iskolák keretében megoldott. Valamennyi intézmény részére a Tapolcai Diák és Közétkeztető Kft. szállítja a gyermekek életkorának megfelelően előállított ételt, melyet a gyermekek az intézményekben kialakított ebédlőkben fogyasztanak el. A Kft. lehetőséget biztosít diétás étkezés igénybevételére, továbbá egészséges étkezést tudnak biztosítani az ételallergiában (pl. tej, szója) szenvedő gyermekek részére is.

A Gyvt. előírásai értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményezett bölcsődés és óvodás korú gyermekek valamint az általános iskola 1-8. osztályába járó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek után a szülőknek nem kellett térítési díjat fizetni.

Az előzőekben említett önkormányzati rendelet alapján az elmúlt évben 44 gyermek kapott segítséget intézményi térítési díjának kifizetéséhez mindösszesen 140.215,- Ft összegben. A támogatás megállapítása esetén az étkezést biztosító intézmény által kiállított számlán feltüntetett térítési díjat havonta utaltuk az intézmény számlájára. Elutasítás 1 esetben történt, a támogatásra jogosultság feltételeként megállapított jövedelemhatár túllépése miatt. A kérelem elutasítása két gyermeket érintett.

Önkormányzatunk a 2015. év nyarán, a tanítási szünetben 53 napon keresztül 50 gyermek számára biztosította ingyenesen az ebédet. Azon gyermekek juthattak ilyen módon napi egyszeri meleg ételhez, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek. Az ételt a Diák- és Közétkeztető Kft. készítette el és szállította önkormányzatunknak 500,- Ft-ért.

Az intézmény a város központjában, a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal udvarán található épületben van. Mindkét szakmai csoport rendelkezett irodahelyiséggel és interjúszobával, amelyek biztosítják az egyéni esetkezelés során a bizalmas beszélgetést és a nyugodt adminisztrációs tevékenységet. Az adományok gyűjtésére a Szolgálatnál levő adományraktár mellé megkapták a Pedagógiai Szakszolgálat épületében levő pincét is, így a ruhaadományokat a Szolgálat már az új helyen tárolta és tárolja. A ruhák kiosztását is az újonnan kialakított raktárban oldják meg.

Személyi számítógép, internet, zárható iratszekrények, vonalas telefon, mobiltelefon, fényképezőgép, projektor, helyijárat-bérlet segítette a szakmai munkát. A Szolgálat a kiscsoportos közösségi programokat saját épületben, a nagyobb célcsoportot érintő rendezvényeket a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal udvari tanácstermének igénybe vételével, illetve az Idősek Klubja udvarán, továbbá a Batsányi János Művelődési és Oktatási Központ együttműködésével bonyolították le.

A gyermekjóléti szolgáltatást 2015-ben 3 főállású családgondozó látta el. 2011. novemberétől vezető családgondozó-tanácsadó segíti a szakmai munkát.

Alapellátás keretében 2015-ben 149 gyermeket gondozott a Szolgálat. 20 gyermek esetében az egyszeri segítségnyújtás, tanácsadás elegendőnek bizonyult. 2015-ben 55 gyermek esetében vált szükségessé a védelembe vétel. 2015. december 31-én 32 gyermek állt védelembe vétel hatálya alatt. 13 fő átmeneti nevelésbe került gyermek vérszerinti szüleinek gondozását végezte a Szolgálat. A családgondozók közreműködtek a szülők életkörülményeinek javításában, a szülő-gyermek kapcsolat helyreállításában. Tavaly 7 válsághelyzetbe került várandós anya esetében volt szükség szoros együttműködésre a védőnői szolgálattal. A Szolgálatnál egy fő képzett mediátor segítségével biztosított a közvetítői eljárás. A gyermekjóléti szolgáltatási tavaly raposkai család vette igénybe.

A Gyermekjóléti Szolgálathoz 2015-ben az alábbi szervektől érkeztek jelzések: egészségügyi szolgáltató: 16 jelzés, ebből 15 jelzés védőnőtől érkezett; személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltató: 8 jelzés, gyermekek napközbeni ellátását végző intézmény: 2 jelzés; közoktatási intézmény: 71 jelzés; rendőrség: 8 jelzés; ügyészség, bíróság: 1 jelzés; pártfogó felügyelet: 1 jelzés; állampolgár: 5 jelzés; önkormányzat, jegyző, gyámhivatal: 6 jelzés.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2015-ben 15 alkalommal szervezett szakmaközi megbeszélést az észlelő- és jelzőrendszer tagjai számára. Három alkalommal szerveztek jelzőrendszeri megbeszélést az összes jelzőrendszeri tag meghívásával.

Az iskolai gyermekvédelmi felelős státusz átalakulásával szükségessé vált, hogy az osztályfőnökökkel a személyes kapcsolatot erősítsék a családgondozók. 2015-ben a tanév alatt minden hónapban egy órában a családgondozó elérhető volt a tanárok és a diákok számára.

Tavaly 11 alkalommal 11 gyermek esetében szerveztek esetkonferenciát, rendszerint a védelembe vételi javaslatétel előtt.

2015. június 15. és 2015. augusztus 31-ig a Szolgálat részt vett a nyári gyermekétkeztetés koordinálásában. Ennek során együttműködött az Általános Igazgatási Csoporttal, és a Tapolcai Diák- és Közétkeztető Kft-vel. Az ügyfelek a Szolgálatnál vehették át hetente az ebédjegyeiket.

Iskolai közösségi szolgálat keretében 2015-ben 15 gimnazistával vette fel a Szolgálat a kapcsolatot. A „Karógörbítő programban” a fiatalok általános iskolás diákokat készítettek fel a pótvizsgára. Nagy segítséget nyújtottak továbbá a gimnazisták a szabadidő hasznos eltöltését célzó programok lebonyolításában is.

A Szolgálat tavaly is nagy hangsúlyt fektetett a megelőzést célzó gyermekvédelmi tevékenységekre. Nemcsak a veszélyeztetett gyermekek védelmi, hanem minden gyermek családban történő nevelésének segítése terén igyekeztek segíteni.

Az Alkohol és Drogsegély Ambulancia Noszlopi Rehabilitációs Intézetének vezetőjével együttműködve a Batsányi János Gimnáziumban és a Széchenyi István Szakképző Iskolában drogmegelőzést célzó csoportos beszélgetést szerveztek a rehabilitációban részt vevő fiatalok bevonásával. A nyári szünetben minden kedden ingyenes és tartalmas szabadidős tevékenységeket szerveztek a családgondozók a program nélkül maradt tapolcai és raposkai gyerekek részére. Az iskola közösségi szolgálatban részt vevő gimnazisták is nagyban hozzájárultak a „Vidám Vakáció” programsorozat sikeréhez.

A Veszprémi Érsekség Családpasztorációs Irodájával, továbbá a Római Katolikus Plébániával együttműködve a családi kapcsolatok erősítése céljából segítik egymás munkáját. 2015-ben 5 esetben közvetített a Szolgálat klienseket a Családpasztorációs Iroda családterápiás szolgáltatásába.

A családgondozók egyre több családdal kerültek kapcsolatba, ahol sajátos nevelési igényű gyermeket nevelnek. A sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő szülők sok esetben magukra maradnak a problémákkal, sokan nem tudják feldolgozni a felmerülő nehézségeket, amelyek párkapcsolati és családi konfliktusokhoz vezetnek.

Szükség volt ezért egy önszervező csoport létrehozására egy fő mentorszülő segítségével. Az „Én világom” szülői klub 10 taggal működik.

A Gyermekjóléti Szolgálat 2015-ben bekapcsolódott a Jézuska Járat jótékonysági kezdeményezésbe. A kezdeményezés célja az volt, hogy az arra rászoruló gyermekek személyre szabottan kapják meg a saját kívánságaikat. Az ajándékok átadására a Tamási Áron Művelődési Központban került sor december 15-én. 108 gyermek álma valósult így meg. A Római Katolikus Plébánia segítségével két alkalommal élelmiszer adományt közvetítettek a családgondozók a klienseik számára. A Tapolcai Trappolók és a Csermák József Rendezvénycsarnok együttműködésével adományokat gyűjtöttek, ezáltal a hátrányos helyzetben élő gyermekeknek örömteli karácsonyt tudtak teremteni.

Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsőde

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A Ringató Bölcsőde a Szociális és Egészségügy Alapellátási Intézet önálló szakmai egységként, 5 gyermekcsoporttal és 62 férőhellyel működik.

A Bölcsőde vezetését az Alapellátási Intézet igazgatóhelyettese és a vezető kisgyermeknevelő látja el tavaly. A gyerekek gondozását-nevelését 12 fő szakképzett kisgyermeknevelő látja el. Munkájukat segíti 3 fő takarítónő, 1 fő mosó-varrónő, 1 fő karbantartó. A bölcsőde orvosi teendőit házi gyermekorvos látja el heti 4 órában.

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. A Gyvt. kiemeli az olyan kisgyermek felvételi lehetőségét, akinek szociális vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

Városunkban a szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet értelmében a bölcsőde működési engedélyében meghatározott ellátási területen állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező szülők gyermekei vehetők fel. A nem tapolcai lakosú, de tapolcai munkahellyel rendelkező szülők gyermekeinek felvételére akkor van lehetőség, ha a lakóhely szerinti települési önkormányzat vállalja az egy gyermekre jutó önkormányzati támogatás megfizetését.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülőn, nevelőn, gondozón kívül kezdeményezheti:

- gyermekjóléti szolgálat képviselője,
- körzeti védőnő,
- a házi orvos, házi gyermekorvos,
- szakértői- és rehabilitációs bizottság
- a szociális, ill. családgyógyozó
- a gyámhatóság.

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A kisgyermeknevelők és a szülők között az együttműködés érdekében fontos a kölcsönös bizalom kialakítása. Az intézmény közös programok szervezésével kínált alkalmat a beszélgetésre, egymás jobb megismerésére.

A gyermekekkel közösen készülnek az ünnepekre, minden évben rendeznek farsangi bált, gyermeknapot, várják a húsvéti, karácsonyi ünnepeket és ellátogat a gyermekekhez a Mikulás. Évente kétszer kerül megrendezésre az ún. Családi nap, ahol a szülők, a nagyszülők, a testvérek együtt tölthetnek el a gyerekekkel egy kellemes hangulatú kreatív délutánt. A kisgyermeknevelők minden reggel a gyermek átvételekor tájékozódnak az otthon történetéről, hazaadáskor beszámolnak a szülőknek a gyermek napi tevékenységéről. A felmerülő problémákat azonnal meg tudják beszélni. A szülők tavaly együttműködők voltak, a gyermekekkel kapcsolatos kéréseket teljesítették. Problémát az jelentett az intézményben, hogy a szülők nem vitték vagy nem megfelelő ruházatban vitték a gyermeket a bölcsődébe.

Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a helyettes szülői hálózat megszervezése és működtetése. Sajnos a hálózat létrehozása eddig nem történt meg a feladatot vállaló és a feladat ellátására alkalmas személy hiányában.

Bűnmegelőzési program

Tapolca Város Önkormányzata **2007. évben fogadta el bűnmegelőzési koncepcióját**, mely jelenleg átdolgozás alatt áll. Az Önkormányzat pályázatot nyújtott be, melynek sikeressége esetén megújul a program is.

A jelenlegi bűnmegelőzési koncepció főbb célkitűzései:

- **A közterületek rendjének fenntartása, a jogsértések visszaszorítása.** A közterületen történő bűncselekményeket a lakosság közvetlenül érzékeli és védekezési lehetőségei is korlátozottak. Ezért egyik legfontosabb feladat a közterület és a

nyilvános helyek rendjének biztosítása. Elkötelezett szándék kinyilvánítása annak érdekében, hogy a – bárki által igénybe vehető – közterületen az emberek biztonságban érezzék magukat éjjel és nappal egyaránt. Az adatvédelmi szabályok értelmezését követően a térfigyelő kamerarendszer újraindítása, szükség szerinti bővítése. Kis értékű tárgyi kommunikációs, képrögzítő eszközök beszerzése.

- **A külső városrészek, külterületeken az időszakos rendőri jelenlét biztosítása,** az odavezető utakon közlekedők figyelése.
- **A gyermek és fiatalkori bűnözés csökkentése.** Az említett korosztály célirányos preventív nevelésével a bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése.
- **A droghasználat és kábítószer-bűnözés kezelése, megelőzése** érdekében a fokozott hatósági tevékenység mellett, széleskörű intézményi és társadalmi összefogás szükséges.
- **A családon belüli erőszak megelőzése, megtörtént esetek megfelelő kezelése.** Erőszakos családban felnövekvő gyermekben az erőszakra való hajlam átöröklődik. Kiemelten fontos a problémás családok segítése.
- **Az idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése.** Az aktuális ügyektől elvonatkoztatva is szükséges az idősekről való gondoskodás, ennek részét kell, hogy képezze otthonuk védelme is.
- **Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja.** A leghatározottabb törekvéseink mellett is előfordulhat, hogy a város lakói közül áldozattá válnak. Segíteni kell az állami és civil áldozatvédelmi lehetőségek elérését, s koordinálni a veszélyekkel kapcsolatos korrekt és folyamatos tájékoztatást. Különösen fontos a tájékoztatás, a Tapolca Városi Televízió, a Tapolcai Újság által biztosítható lehetőségek kihasználása.
- **A Tapolcán fellelhető kedvezőtlen tendenciák visszaszorítása.** (Pl. közlekedési balesetek, gépkocsi feltörések, betöréses lopások, besurranások, rongálások, közterületi bűncselekmények, rablások, zsebtolvajlások, stb.) Különösen fontos a városi gyorshajtás mérséklése érdekében mobil sebességellenőrző tájékoztató készülék beszerzése, üzemeltetése.
- **A város közbiztonságának javításához szükséges rendszeres rendőri jelenlét biztosítása.** Gyors reagáló képesség az ellenőrzött bejelentéseket követően. A lehetőségek függvényében támogatni (nem csak anyagi lehetséges) a járőrszolgálati tevékenységet.

A Gyermekjóléti Szolgálathoz érkezett jelzések alapján 2015-ben egy gyermekkorú és hét fiatalkorú követett el szabálysértést. A gyermekkorú elkövető korábban nem állt család gondozás alatt, a fiatalkorúakat védelembe vétel keretében gondozták. A szabálysértések típusai az alábbiak voltak:

közúti közlekedés megszegése:	4 eset
lopás:	2 eset
rongálás	1 eset
garázdaság	1 eset

Gyermek által elkövetett bűncselekményről egy esetben szereztek tudomást a családgondozók: egy fő ellen súlyos testi sértés elkövetése miatt indult eljárás.

A gyermek- és fiatalok elkövetőkkel kapcsolatban 5 esetben a rendőrségtől, három esetben a gyámhivaltól érkezett jelzés. A szabálysértést elkövetők közül négy gyermek esetében történt védelembe vétel, három gyermek családgondozásban részesült, egy esetben pedig nem történt gondozásba vétel. Két gyermeket irányítottak pszichiáterhez. Az egy fő bűncselekményt elkövetett gyermek esetében pártfogó felügyelő lett kirendelve.

A szabálysértés, illetve bűncselekmény elkövetésének indokai az alábbiak voltak:

1. A családnak a társadalmilag elfogadottól eltérő értékrendje,
2. Rendezetlen családi háttér, a szülői kontroll hiánya,
3. Nem megfelelő szülői minta, a szülő devianciára való hajlama,
4. Kortárs csoport nem megfelelő hatása,
5. Tudatmódosító szerek használata,
6. Nem megfelelő anyagi körülmények,
7. Következetlen gyermeknevelés

Családon belüli, illetve hozzátartozók közötti erőszakkal érintett gyermekekkel kapcsolatban három gyermekre a közoktatási intézmény, tizenegyre pedig a rendőrség küldött jelzést. Négy esetben négy gyermek fizikai, öt esetben tíz gyermek pedig lelki bántalmazást szenvedett el. A családon belüli, illetve a hozzátartozók közötti erőszak áldozatává vált gyermekek közül öt állt családgondozás, három pedig védelembe vétel hatálya alatt. Két főt pszichológushoz irányítottak.

ÖSSZEGZÉS

Önkormányzatunk a 2015. évben a pénzügyi ellátások vonatkozásában eleget tett a törvényben megfogalmazottaknak. A települési támogatások iránti kérelme száma csökkent, ám tavaly a rászoruló családoknak kérelmenként magasabb összegű támogatást nyújtottunk, mint 2014-ben. További támogatások bevezetésére nem volt és megítélésem szerint nincs is szükség, tekintettel arra, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény több támogatást biztosít (ingyenes tankönyv, ingyenes étkezés biztosítása, évi 2 alkalommal további pénzügyi támogatás, egyéb kedvezmények igénybe vétele) a rászoruló családok számára. Jogos igény esetén minden alkalommal segítséget nyújtott az Önkormányzat az anyagilag nehéz helyzetben levő családoknak. Célunk az, hogy a rászoruló családoknak valódi, hathatós segítséget tudjunk adni nehéz helyzetükből való kilábaláshoz.

A Gyvt. 94. § (2) bekezdése értelmében a települési önkormányzatnak a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában biztosítani kell a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását – 10.000-nél több állandó lakos esetén a bölcsődei ellátást -, a gyermekek átmeneti gondozását, másrészt az önkormányzat szervezi és közvetíti a másol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. Városunkban az előzőekben említett szolgáltatások csak részben biztosítottak. Hiányzik a helyettes szülői hálózat. Tekintettel arra, hogy a város mérete és a veszélyeztetett gyermekek száma indokolja, a jövőben is kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy megfelelően képzett, és személyiségében is a feladatra alkalmas nevelőszülőt találjunk.

Az utóbbi években megfigyelhető tendencia, hogy egyre több magatartászavaros, beilleszkedési és pszichés problémákkal küzdő gyermek és szülő kerül a gyámhatóság és

hivatalunk látóterébe is. A családok létbizonytalansága hátrányosan érinti a gyermekek testi és lelki fejlődését. Sok gyermeket frusztrál családja rossz anyagi helyzete. Számos családnál jelent komoly problémát, hogy a szülő a mindennapi élethez szükséges anyagiak előteremtése céljából külföldön vállal munkát, a gyermek pedig itthon marad a nagyszülővel. A szülő hiánya sok esetben egyedül feldolgozhatatlan problémát jelent a gyermek számára. Nagy szükség lenne emiatt pszichológus szaktudására és igénybevételére. Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat két főállású pszichológusa Tapolca városra és a környékbeli több mint húsz településre kiterjedően látja el feladatát, így sokszor heteket, hónapokat kell várni a mind leterheltebb szakemberekkel való konzultációra.

Ügyfeleink többségének anyagi lehetőségeit meghaladja, hogy magánpraxist folytató pszichológushoz forduljanak. Rendelkezésre álló forrás hiányában sajnos nincs lehetőség több szakember foglalkoztatására. A szakmai munka minőségét nagyban emelné és a gyermekeknek is kézzelfogható segítséget jelentene, ha a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál – esetleg valamelyik iskolában – főállású pszichológus szakember dolgozna. A Család- és Gyermekjóléti Központ 2016. január 1-jei felállásával biztosítja ugyan a pszichológiai tanácsadáshoz való hozzájutást, nem pótolja azonban a főállású pszichológus jelenlétét. Az Önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatási színvonalának emelésére igyekszik pályázati forrásokat is találni.

Megoldatlan továbbá városunkban a gyermekek átmeneti gondozása. A Hajléktalan Szállón korábban működött ugyan egy krízisszoba, mely a krízishelyzetbe jutott családok elhelyezésére szolgált. A krízisszoba azonban 2009-ben megszüntetésre került, helyén kisebb átalakítással további egy szoba lett kialakítva férfi ügyfelek számára. A Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete által Taliándörögdön létrehozott családok átmeneti otthona kismértékű javulást jelentett a nehéz helyzetbe került családok elhelyezésében, az intézmény azonban tavaly Várpalotára költözött. A környező városokban működő otthonok (pl. Ajka, Veszprém) ellátási területe csak a székhely-település területére terjed ki. Helyi intézmény híján nem kis szervezést igényel, hogy a rászoruló ügyfelek számára megfelelő segítséget tudjunk találni.

Megoldást egy újabb, Tapolcán működő családok átmeneti otthona jelentene, melyet térségi összefogással, vagy esetlegesen e célra rendelkezésre álló pályázati források felhasználásával lehetne létrehozni.

Tapolca, 2016. május 10.

Dobó Zoltán
polgármester